

КУЛЬТУРОЛОГИЯ

УДК 316.77:008

ГЛАБАЛЬНЫ КАНТЭКСТ ПОСТКАЛАНІЯЛЬНЫХ БІЯГРАФІЙ

А.Д. КРЫВАЛАП

(Полацкі дзяржаўны ўніверсітэт)

Разглядаецца феномен посткаланіялізму ў кантэксце разумення культурнай ідэнтычнасці і рэпрэзентацыі. Прааналізаваны наяўныя рамкі (сама-)апісання культур з каланіяльным мінулым. Параўноўваюцца падыходы да праблемы здабыцця суб'ектнасці Э. Саіда, Г. Співак і С. Хола. Асобна разглядаецца практыка канструявання рэпрэзентацыі як здабыцця суб'ектнасці, падкрэсліваецца значнасць «пазіцый выказвання» як маркераў сацыяльна-культурнай прыналежнасці актараў і вызначэння іх культурнай ідэнтычнасці. Праводзіцца думка, што падчас пераадолення посткаланіяльнага стану ў якасці ахвяры можа апынуцца культура, якая раней займала дамінуючае месца ў грамадстве.

Ключавыя словы: рэпрэзентацыя, культурныя індустрыі, глабалізацыя, посткаланіялізм.

Уводзіны. Тэма пераадолення каланіяльнай траўмы мінулага дастаткова добра і падрабязна выкладзена ў шматлікіх тэкстах, якія ўжо сталі класікай посткаланіяльных і культурных даследаванняў. Тым не менш, нельга сказаць, што тэма вычарпана і дасягнуты кансэнсус у разуменні вывучаемых феноменаў. Хутчэй наадварот, магчыма ўбачыць новыя прачытанні тэкстаў Э. Саіда, Г. Співак і іншых аўтараў, якія задаюць новыя кантэксты і гарызонты разумення праблемы. У «Арыенталізме» [1] Э. Саід аргументавана паказаў, якім чынам еўропацэнтрызм навязвае разуменне і мову самаапісання нееўрапейскім культурам. У «Культуры і імперыялізме» [2] ён ідзе далей і разглядае механізмы каланізацыі праз спажыванне культуры і пераазначэнне культурных нормаў. Пры гэтым у сваіх тэкстах ён «упарта не адказвае на натуральнае пытанне расійскага чытача: ці быў СССР імперыяй? З аднаго боку, гэтага пытання Э. Саід пазбягае так старанна, што лёгка западозрыць яго ў палітычнай ангажаванасці. З іншага боку, пытанне аб імперскім характары СССР даволі складанае для разгляду: нават даследчыкі, якія даказваюць імперскі характар СССР, не абыходзяцца без агаворак аб нестандартным характары савецкай імперыі [3]. Калі Э. Саід не дае прамога адказу на гэтае пытанне, то гэта таксама не будзе задачай дадзенага артыкула, замест гэтага будзе прапанавана спроба зразумець механізмы і стратэгіі пераасэнсавання сумеснага мінулага ў сферы культуры. Бо менавіта гэта мінулае і можа быць асэнсавана ў выглядзе біяграфічнага апісання перажытага індывідуальнага і калектыўнага досведу, супольнай практыкі.

Мэта дадзенага тэксту – канцэптуалізаваць практыкі пераасэнсавання савецкага мінулага ў кантэксце посткаланіяльных даследаванняў. Гэта праблема добра бачна на прыкладзе біяграфій, якія былі створаныя ў XX ст., калі ў залежнасці ад перыяду напісання адбывалася элегантная змена «месца дзеяння» таго ці іншага аўтара: Расійская імперыя, СССР, грамадства пераходнага перыяду, постсавецкая дзяржава, краіна Еўрапейскага саюза і інш.

Асноўная частка. Дзеля таго каб захаваць даследчыцкую дыстанцыю і не абмяркоўваць падзеі ў краінах былога СССР, змены ў стаўленні да савецкага мінулага, у артыкуле разгледзім класічныя прыклады пераадолення еўропацэнтрызму і каланізацыі, якія магчыма параўноўваць з наяўнымі практыкамі дэсаветызавання, дэкамунізацыі і іншых дэ-актыўнасцей. Сцюарт Хол у «Культурнай ідэнтычнасці і дыяспары» [4] адзначае адну прынцыпова важную асаблівасць большасці нацыянальных антыкаланіяльных праектаў – гэта арыентацыя на мінулае, на той «залаты век», дзе яшчэ нічога не апаганена каланізатарамі. На прыкладзе Індыі як былой калоніі Вялікабрытаніі можна ўбачыць, што чыгунка, універсітэты, крыкет і англійская мова трывала звязвае сённяшні дзень з каланіяльным мінулым. Спроба або заклікі адмовіцца ад усяго гэтага і вярнуцца ў «старыя добрыя часы» не больш чым утопія. Але ці азначае гэта, што для сённяшняга існавання нацыянальнай культуры неабходна прынесці ў ахвяру культуру каланізатараў? Расійскія даследчыкі А. Гаваруноў і В. Кузьменка ў артыкуле «Арыенталізм і права казаць за Іншага» адказваюць на гэтае пытанне: «Саід з горыччу кажа пра шматлікія выдаткі нацыяналізму. Праўда, ён лічыць, што гэта непазбежная плата за пераходны перыяд. З пункту ж гледжання метраполіі – і яе «цывілізатарскай місіі» – усё гэта выглядае як чорная няўдзячнасць тубыльцаў, якія проста ў сілу сваёй дзікасці не ў стане ацаніць тыя выгоды цывілізацыі, якія раскрываюцца перад імі ў выніку каланізацыі» [5, с. 36]. Пры гэтым падобная «няўдзячнасць» не адмяняе спецыфічнай сітуацыі нацыяна-

льных элітаў і перакананасці іх у тым, што развіццё нацыянальнай самасвядомасці і вызваленне ад імперыі ў цэлым – гэта іх заслуга. Ранаджыт Гуа адзначае: «У каланіяльнай або некаланіяльнай гістарыяграфіі гэтыя дасягненні звязвалі з брытанскімі каланіяльнымі ўладамі, адміністратарамі, ахоўнікамі парадку, інстытуцыямі і культурай у цэлым; у нацыяналістычных і некаланіяльных працах – з індыйскімі элітнымі персаналіямі, інстытуцыямі, рухамі і ідэямі» [6, с. 1].

Разуменне і здольнасць ацаніць культуру, якая сфарміравалася ў выніку каланізацыі, залежыць ад сацыяльнага месцазнаходжання таго, хто ацэньвае. Аб аб'ектыўнасці тут гаворка не ідзе ні ў якім выглядзе, пытанне менавіта ў суб'ектыўным успрыманні і інтэрпрэтацыі. Для С. Хола мае значэнне: адкуль ствараецца наратыў і разгортваецца гісторыя – усё гэта мае сэнс і павінна быць асэнсавана. У тэрмінах яго канцэпцыі гэта можна назваць «пазіцыямі выказванняў» [4, с. 222]. Як мінімум ад гэтай пазіцыі выказванняў залежыць тое, якія акцэнты ў біяграфіі той ці іншай персоны могуць быць зроблены.

Усё, што напісана і агучана – было прамоўлена з пэўнага месца і ў пэўны час, што ў сваю чаргу заўсёды кантэкстуальна і залежыць ад «пазіцыі выказвання». Іншымі словамі, у кантэксце посткаланіяльных даследаванняў гэта магчыма зразумець у выглядзе пытання: хто мае права пісаць гісторыю краін, які досвед маюць каланізацыі? Калі досвед каланізацыі з'яўляецца зневажальным вызначэннем тых ці іншых культур, то ў якасці больш станоўчага сіноніма магчыма прапанаваць «маладыя» краіны, якія адносна нядаўна набылі сваю незалежнасць.

У якасці прыкладу цяжкасцей канстрування нацыянальнай культуры ва ўмовах канца ХХ стагоддзя С. Хол прыводзіць прыклады трансфармацыі былых саюзных рэспублік пасля знікнення СССР з палітычнай мапы свету, калі спробы пабудаваць этнічную і рэлігійную супольнасць вакол «гамагеннай культурнай ідэнтычнасці» [7, с. 312] не ўвянчаліся поспехам. Праблемы ўзніклі менавіта з разуменнем мяжы, калі памежныя (але далёка не маргінальныя) меншасці ідэнтыфікавалі сябе з іншымі культурамі. Глобалізацыя мае і адваротны бок глабальнай гамагенізацыі, калі адбываецца вяртанне да лакальнасці і імкненне да ўнікальнасці ператвараецца ў сусветны працэс, калі адраджэнне этнічнасці прыходзіць на змену глабальнасці.

Але адраджэнне – гэта не вяртанне да мінулага, перш за ўсё таму, што далёка не ўсё зафіксавана і асэнсавана, хутчэй гэта своеасаблівая гульня з (пера)стварэннем гісторыі і з дапамогай перапісвання біяграфій яна можа цягнуцца бясконца. Пошукі культурнай ідэнтычнасці – гэта не простае «аднаўленне» мінулага, якое ўжо стамілася чакаць, калі ж яго знойдуць і заўважаць. С. Хол мяркуе, што «ідэнтычнасць грунтуецца не на археалогіі, але на наратывах пра мінулае» [4, с. 224]. У гэтым сэнсе біяграфія можа быць адным з такіх наратываў, каб стварыць сябе. Такім чынам, як на мікраўзроўні гэту функцыю выконвае аўтабіяграфія, так і гісторыя – на макраўзроўні. Нам неабходны новыя наратывы для апісання мінулага, каб атрымаць магчымасць пра яго разважаць, у тым ліку і ў аўтабіяграфічным ключы. Тым больш, што гэтае мінулае не будзе існаваць у фармаце аднаго для ўсіх. Фактычна такі падыход дазволіць індывідам самім раскажаць аб сваім мінулым, заявіць аб сваёй суб'ектнасці і вызначыцца з тым, адкуль яны раскажваюць пра сябе. А ў якасці падмурку для абгрунтавання ўласнай версіі можа выступіць нацыянальная культура ў тым сэнсе, як яе разумеў Франц Фанон: «Нацыянальная культура – гэта не фальклор, не абстрактны папулізм, які сцвярджае, што змога выявіць сапраўдную прыроду людзей. Нацыянальная культура – гэта ўсё цела намаганняў, якія прыкладаюцца людзьмі ў сферы мыслення, каб апісаць, абгрунтаваць і ўхваліць дзеянні, праз якія чалавек сам стварыў сябе і падтрымлівае ўласнае існаванне» [8, с. 320].

Стварэнне падобных рэпрэзентацый і будзе сведчыць пра пераадоленне каланіяльнай залежнасці, тады як «найважнейшай прыкметай і інструментам культурнай сілы пераможцы ў імперскім супрацьстаянні з'яўляецца яго здольнасць і права казаць за іншага, самому фармаваць вобраз контрагента» [5, с. 41]. І гэта прамая адсылка да праблемы трансфармацыі суб'ектнасці каланізаванай культуры. Да права на самастойнае стварэнне ўласных біяграфій і магчымасці выбару кампанентаў, з якіх яна і будзе складацца. Тэарэтык культурных даследаванняў Райманд Уільямс адзначае: «Біяграфія або псіхабіяграфія <...> калі кампаненты знаходзіліся ў жыцці чалавека, а твор мастацтва быў прадметам, у якім былі выяўленыя гэтыя кампаненты» [9, с. 46]. І тут пытанне не толькі ў тым, наколькі асобы вольныя ў фармулёўцы ўласнай біяграфіі, але і наколькі залежныя ад усталяваных рамак (культурных і сацыяльных падзей у жыцці), якія абавязкова павінны быць адлюстраваныя ў біяграфіі і асэнсаваныя як яе кампаненты. Напэўна, найбольш яркім прыкладам такой фармальнай структуры можа быць шаблон для напісання аўтабіяграфіі пры прыёме на працу. З аднаго боку гэта чысты ліст паперы, дзе магчыма напісаць усё, што заўгодна, але з іншага – ёсць пункты, якія павінны быць абавязкова апісаны. Барацьба за права канстрування біяграфіі пачынаецца з высвятлення пытання, з якіх кампанентаў можа быць складзена біяграфія, а затым ужо вырашаецца пытанне, хто мае права пісаць біяграфію.

Хто піша біяграфію?

Тут неабходна ўгадаць тэкст Гайятры Співак «Ці могуць прыгнечаныя гаварыць?» дзеля таго, каб паспрабаваць разабрацца ў тым, якім чынам прыгнечаныя могуць (калі могуць) здабыць суб'ектнасць. Як яна сама адзначыла ў адным інтэрв'ю: «Сказаць, што прыгнечаныя не могуць гаварыць, – усё роўна што прызнаць: справядлівасці не існуе» [10]. І справа тут не ў справядлівасці, а ў рэпрэзентацыі, дакладней у шматзначнасці гэтага тэрміна. На думку Г. Співак, «нельга сабе дазволіць ігнараванне катэгорыі рэпрэзентацыі ў двух яе сэнсах: *Darstellung i Vertretung*» [11, с. 660]. «*Darstellung*» – як стварэнне асобнага свету, іншай рэчаіснасці, якая нагружана культурнымі сэнсамі і «*Vertretung*» – як прадстаўніцтва і пасярэдніцтва «герояў», якія атрымоўваюць права выказвацца ад імя іншых. І гэтыя складанасці перакладу значэння тэрміна рэпрэзентацыі Г. Співак разглядае ў кантэксце падыходаў М. Фуко і Ж. Дэлёза. Калі «рэпрэзентацыя як «гаворка замест» ці ад імя іншых, як у палітыцы, і рэпрэзентацыя як «прадстаўленне» (*re-presentation*), як у мастацтве або філасофіі. Паколькі тэорыя ёсць таксама толькі «дзеянне», тэрэтык не рэпрэзентуе прыгнечаную групу (не выказваецца замест яе), а суб'ект не разглядаецца як рэпрэзентатывуная свядомасць (якая адэкватна адлюстроўвае рэальнасць). Гэтыя два сэнсы рэпрэзентацыі – у рамках сістэмы дзяржавы і права, з аднаго боку, і ў тэрмінах характарыстык суб'екта, з іншага, – суадносяцца, але не зводзяцца адно да аднаго» [11, с. 655].

У выніку, на думку Г. Співак, «прыгнечаныя не могуць гаварыць [самі за сябе]. Марныя ўсе доўгія спісы глабальных праблем, у якіх непасрэдна ўключана і «жанчына» на правах з піэтэтам найважнейшага пункта. Рэпрэзентацыя не адмерла» [11, с. 667]. Калі экстрапаляваць аргументы Г. Співака на посткаланіяльную сітуацыю, то можна зрабіць выснову, што былыя калоніі пазбаўленыя магчымасці сканструяваць сваю ўласную рэпрэзентацыю, а залежаць ад прыўнесеныя культурных магчымасцяў, каб напісаць уласную культурную біяграфію, запоўніўшы ў шаблоне папярэдне абраныя пункты.

Славой Жыжэк бачыць гэтую праблему прысваення права гаварыць ад імя іншых яшчэ больш радыкальна: «Яны гавораць ад імя простых беднякоў, каб простыя беднякі не маглі гаварыць самі за сябе» [12, с. 37]. Ці іншымі словамі, выкарыстанне мовы каланізатараў для пабудовы ўласнага выказвання робіць немагчымым выхад за рамкі рэпрэзентацый, якія прадугледжаны ў дадзеным дыскурсе.

Але тады ўзнікае пытанне, якім чынам падыход С. Хола суадносіцца з бачаннем немагчымасці здабыцця галасу прыгнечаным ў Г. Співак? І ў першым і ў другім выпадках ідзе гаворка пра пераадоленне каланіяльнага мінулага, але з рознымі перспектывамі і наступствамі. Аптымiстычны адказ можам знайсці ў тым, што гэтыя падыходы апісваюць узаемадзеянне калоній і метраполій, але і ўнутры адной культуры можа быць сфармуляваны неабходны «Іншы». Менавіта дзеля гэтага С. Хол выкарыстоўвае магчымасці дыяспары ў метафарычным сэнсе, не як нацыянальнай супольнасці, а як незавершанага праекта культурнай міграцыі: адкуль з'ехалі ўжо – сталі чужымі, куды пераехалі – усё яшчэ чужыя. І неабходна пастаянна шукаць адказы для самаапісання і разумення адрозненняў з іншымі. Тады як Г. Співак пакідае магчымасць для дзеянняў, каб здабыць права існаваць.

Адзначым, што ў выпадку з выкарыстаннем найноўшых тэхналогій рэпрэзентацыі праблема складанасці быць пачутым будзе толькі ўзмацняцца. Фармальна ўсе могуць пісаць і публікаваць у інтэрнэце свае тэксты і думкі на любой мове, але калі вы хочаце, каб вас заўважылі і прачыталі, то вам неабходна выбіраць адпаведную мову. І гэта няпросты выбар, якая мова або якая культура можа быць прынесена ў ахвяру ў імя таго, каб працягнуць рух па шляху мадэрнізацыі і выкарыстання новых тэхналогій. У якасці прыкладу можна ўгадаць бум папулярнасці «Жывога часопіса» (*livejournal.com*) у пачатку XXI ст., калі ўсе атрымалі магчымасць выступіць у ролі пісьменніка, забыўшыся на ролю чыгача.

У кантэксце самаапісання і здабыцця права голасу цікавым падаецца тэкст Лаўры Юнкан-Аікіо «Ці могуць Саамі выказвацца зараз?», які прысвечаны праблеме здабыцця ўласнага голасу карэннымі жыхарамі Фінляндыі. Здавалася б, якія праблемы посткаланіяльнага кшталту могуць існаваць у Фінляндыі? Але як пераканаўча паказвае даследчыца, уключэнне тэмы карэнных народаў у палітычны парадак дня не гарантуе ім атрыманне ўласнага голасу. Л. Юнкан-Аікіо адзначае, што ў яе тэксце выразна прасочваецца яе асабісты біяграфічны след, яе сацыяльная траекторыя як даследчыцы. Сам працэс дэкаланізацыі не абмяжоўваецца зменай шылдаў, але патрабуе «сапраўднага перавароту існуючых іерархій» [13, с. 225]. Іншымі словамі, калі на змену былым каланізатарам прыйдуць новыя эліты, але пры гэтым захавваюцца ранейшыя сацыяльныя структуры, то ні пра якую дэкаланізацыю казаць не прыходзіцца. Стратэгіі дэканструкцыі не нясуць у сабе адказу, што з'яўляецца этычна і палітычна правільным. Дзеля таго, каб вырашыць гэтую праблему, яна звяртае ўвагу на чатыры ўзаемазвязаныя сферы: «Кантэкст, праўду, справядлівасць і палітыку – якія, магчыма, неабходна перагледзець сучасным крытычным даследаванням, каб аднавіць свае палітычныя і этычныя здольнасці» [13, с. 225]. Працэс крытычнага пераасэнсавання гэтых канцэптаў ужо запушчаны. За час, які прайшоў пасля публікацыі ўгаданага тэксту, ужо з'явіліся такія паняцці, як «постпраўда» і «альтэрнатыўныя факты».

Пераход ад традыцыйнага грамадства да індустрыяльнага быў шчодр аплочаны ахвярамі і пазбаўленнямі, з якімі не лічыліся, калі ў ахвяру быў прынесены абшчынны ўклад з традыцыйнай нацыянальнай культурай. Сёння спробы ўпісацца ў сітуацыю постсучаснасці аплочваюцца інтэнсіфікацыяй глабалізацыі. З аднаго боку, у грамадствах стану пост- (постмадэрну, постіндустрыяльнасці, постпраўды і г. д.) немагчыма цалкам адмовіцца ад лакальнай непаўторнасці і цалкам растварыцца ў глабальным пракце сучаснасці. Але з іншага боку, гэтая самая лакальнасць непазбежна адсылае да актуалізацыі наяўнасці нацыянальных адметнасцей, якія былі ўласцівы для традыцыйнай культуры. Нават такі новы феномен XXI стагоддзя, як «Посткаланіяльнае пірацтва» [14], які мае месца быць у лічбавай прасторы ў дачыненні да аўтарскіх правоў і інтэлектуальнай уласнасці, не пазбаўлены лакальных адметнасцей. Глабальнасць распаўсюджвання медыя і культурнай вытворчасці падштурхоўвае краіны Афрыкі і Паўднёвай Амерыкі (і не толькі іх) да спробы пераадолення лічбавай няроўнасці з дапамогай пірацтва.

Барацьба рэпрэзентацый будзе ісці не за татальную перамогу ці прынясенне ў ахвяру той ці іншай культуры, а за тую самую месцы (пазіцыі), на якіх магчыма будаваць рэпрэзентацыю. Як пісаў С. Хол, «У наш час гэта адбываецца бесперапынна, у складаных лініях супраціву і прыняцця, адмовы і капітуляцыі, якія ператвараюць поле культуры ў свайго роду пастаяннае поле бітвы. Поле бітвы, дзе няма перамогі, якую можна атрымаць раз і назаўжды, а ёсць толькі стратэгічныя пазіцыі, якія можна захапіць і страціць» [15, с. 233]. Індыйская даследчыца Тэйжасвіні Ніраінджан працягнула ідэю С. Хола і дадала, што ў выніку «культурная практыка становіцца сферай, дзе вы займаецеся палітыкай і распрацоўваеце палітыку» [16, с. 7]. Магчыма, што разуменне важнасці пазіцыйнай барацьбы на полі культуры за права рэпрэзентацыі сябе і з'яўляецца тым самым механізмам, які дазволіць лакальным культурам захаваць сябе пад націскам глабальных хваляў інкультурацыі, якія прыйшлі на змену каланіяльным практыкам. На мікраўзроўні гэта адлюстроўвае множнасць біяграфій як дакументальных сведчанняў.

Заклучэнне. Стварэнне ўласнай рэпрэзентацыі для самаапісання з'яўляецца важным этапам у пераадоленні каланіяльнага мінулага. Пачынаць гэты працэс неабходна з разумення значнасці артыкуляцыі культурных сэнсаў на той ці іншай мове, са стварэння (аўта-)біяграфій. Гэта важна таму, каб не апынуцца проста ў ролі лакальных інфармантаў, якія збіраюць інфармацыю, эмпірычныя дадзеныя дзеля таго, каб недзе далёка невядомыя адмыслоўцы падумалі і прапанавалі тэорыю для апісання таго, што ў іх адбываецца. Задача ў тым, каб не прыносіць сваю культуру ў ахвяру, а павысіць шанцы на яе выжыванне ў глабальным свеце праз стварэнне нечага ўнікальнага, што мае сэнс менавіта ў гэтым кантэксце, каб мець здольнасць тлумачыць лакальную культурную сітуацыю лепш любых іншых тэорый.

Логіка рынку прадугледжвае паглынанне дробных гульцоў буйнымі. І ў такім выпадку, гэта не вельмі аптымістычны прагноз для лакальных супольнасцяў, для якіх выбар на карысць тэхналогій новых медыя нясе не толькі пазітыўныя трансфармацыі, але і непасрэдную пагрозу існавання. У эпоху постпраўды і альтэрнатыўных фактаў крытычна важна прапаноўваць уласныя версіі таго, што адбываецца. Падобна таму, як у біяграфічным метадазе этнаграфіі, інтэрв'юер толькі просіць рэспандэнта «раскажыце пра сябе...», і з гэтага наратыву вырастае ўнікальная біяграфія. Магчымасць расказаць пра сябе, пра ўласны досвед, а не паўтарыць атрыманае з масмедыя – крытычна важны навык у стварэнні біяграфіі як культурнай практыкі. Посткаланіяльны падыход культурных даследаванняў дапамагае больш глыбока асэнсаваць праблему існавання і развіцця нацыянальных культур ва ўмовах глабалізацыі. Культурная ідэнтычнасць трактуецца як частка працэсу рэпрэзентацыі і носіць перфарматыўны характар. Яна ствараецца не як спроба наблізіцца да якога-небудзь ідэальнага прыкладу ў мінулым, а як частка працэсу асэнсавання і канструявання сябе ў працэсе рэпрэзентацыі. Культура як практыка ўключаецца ў працэс сацыяльнага станаўлення, а не проста заклікае да вяртання ў славу тае мінулае.

ЛІТАРАТУРА

1. Саид, Э. Ориентализм. Западные концепции Востока / Э. Саид. – СПб. : Русский Миръ, 2006. – 640 с.
2. Саид, Э. Культура и империализм / Э. Саид. – СПб. : Владимир Даль, 2012. – 247 с.
3. Туровец, М. Непознанный Саид... и столкновение с западной теорией [Электронный ресурс] / М. Туровец // Гефтер. – Режим доступа: <http://gefeter.ru/archive/8079>. – Дата доступа: 26.04.2018.
4. Hall, S. Cultural Identity and Diaspora / S. Hall // Identity, community, culture, difference / editor J. Rutherford, London: Lawrence & Wishart, – 1990. – P. 222–237.
5. Говорунов, А.В. Ориентализм и право говорить за Другого / А.В. Говорунов, О.П. Кузьменко // Международный журнал исследований культуры. – 2013. – № 11 (2). – С. 26–43.
6. Guha, R. On some aspects of the historiography of colonial India / R. Guha // Subaltern Studies I. Writings on South Asian History and Society / ed. by Ranajit Guha – Delhi, 1984 – P. 1–8.
7. Hall, S. The Question of Cultural Identity / S. Hall – Cambridge : Polity Press, 1992. – P. 274–316.
8. Fanon, F. The Wretched of the Earth / F. Fanon, – New York : Grove Weidenfeld, 1963. – 320 с.

9. Williams, R. Base and superstructure in Marxist cultural theory / R. Williams // Culture and Materialism : Selected Essays, London : Verso, 2005 – P. 31–49.
10. Критическая близость: интервью с Гаятри Чакраворти Спивак [Электронный ресурс] // Гефтер. – Режим доступа: <http://gefter.ru/archive/19537>. – Дата доступа: 26.04.2018.
11. Спивак, Г. Могут ли угнетенные говорить? / Г. Спивак // Введение в гендерные исследования : хрестоматия. Ч. II. – СПб. : ХЦГИ, 2001. – С. 649–670.
12. Жижек, С. Год невозможного. Искусство мечтать опасно / С. Жижек. – М. : Европа, 2012. – 272 с.
13. Junka-Aikio, L. Can the Sámi speak Now? Deconstructive research ethos and the debate on who is a Sámi in Finland / L. Junka-Aikio // Cultural Studies. – 2016. – № 2 (30). – P. 205–233.
14. Eckstein, L. Postcolonial piracy: media distribution and cultural production in the global South / L. Eckstein, A. Schwarz. – London : Bloomsbury, 2014. – 300 p.
15. Hall, S. Notes on Deconstructing «The Popular» / S. Hall // People's History and Socialist Theory / editor R. Samuel, – London : Routledge, 2016. – P. 227–241.
16. Niranjana, T. Introduction / T. Niranjana // Interrogating Modernity: Cultural and Colonialism in India / ed. by T. Niranjana, P. Sudhir, and V. Dhareshwar, – Calcutta : Seagull, 1993 – P. 1–18.

Пасмынй 24.04.2018

THE GLOBAL CONTEXT OF THE POSTCOLONIAL BIOGRAPHIES

A. KRIVOLAP

The article discusses the consideration of the phenomenon of postcolonialism in the context of understanding cultural identity and representation. The article analyzes the existing framework for representation and self-representation of cultures with a colonial past. Approaches to the problem of finding subjectivity in the texts of E. Said, G. Spivak, and S. Hall are compared. Separately, the practice of constructing representation as the acquisition of subjectivity, as well as the importance of "the positions of enunciation", as markers of the socio-cultural affiliation of actors and the definition of their cultural identity, is considered separately. The observations and conclusions made in the article allow the author to formulate the idea that in the situation of overcoming the postcolonial state, a culture that previously occupied a dominant position in society may turn out to be a victim.

Keywords: postcolonialism, cultural industries, representation, globalization, biography.